

**Миколаївський державний гуманітарний
університет ім. Петра Могили**

А.І. Колісніченко
доктор історичних наук, професор

Історія держави і політико-правових вчень Стародавньої Греції та Риму

Навчальний посібник

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України як навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти, що навчаються за напрямом політологія та правознавство

Миколаїв
Видавництво МФ НаУКМА
2002

ББК 14
К 60
УДК 378.2

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів, що навчаються за напрямком політологія та правознавство

Рекомендовано до друку Вченою радою Миколаївської філії Національного університету “Києво-Могилянська академія” (Протокол № 2(52) від 4.10.2001 р.).

Рецензенти:

Багмет М.О., доктор історичних наук, професор
Шевченко Н.В., кандидат історичних наук, доцент

К 60 **Колісніченко А.І.**
Історія держави і політико-правових вчень Стародавньої Греції та Риму: Навчальний посібник. – Миколаїв: Вид-во МФ НаУКМА, 2002. – 274 с.

ISBN 966-7458-54-7

ББК 14

У посібнику матеріал викладається у хронологічному порядку і охоплює головні політико-правові і державотворчі проблеми Стародавньої Греції та Риму.

Автор приділяє увагу афінському та римському праву, що дає можливість використовувати посібник не лише студентам-політологам, а й студентам факультету правознавства.

ISBN 966-7458-54-7

© МДГУ, 2002

Передмова

Для того, щоб ґрунтовно опанувати сучасною політичною теорією, принципами державного будівництва і методами державного управління, слід спочатку ознайомитися з їх витоками, ідеями, інститутами і їх глибоким змістом.

Витоки значної кількості теперішніх політичних доктрин беруть свій початок у теоретичних думках грецьких і римських мислителів.

Дослідження та вивчення державотворчих і політико-правових теорій Стародавньої Греції та Риму є підмурком наукової історії політико-правових вчень.

Побудова незалежної української держави, перехід до демократичних форм організації суспільного життя вимагають вирішення низки актуальних політико-державних проблем, серед яких є створення наукового підґрунтя для побудови демократичного громадянського суспільства і правової держави з урахуванням попереднього досвіду і вимог, вироблених свого часу розвиненими демократіями, теоретиками політики, філософії і державного будівництва.

Своїми коріннями стародавній світ іде в глибоку давнину. Історія Греції передре історії Криту. Греко-римська історія починається з кінця II тисячоліття до н.е., з так званої гомерівської епохи. Історія античного світу ставить дуже багато цікавих питань, які поглиблюють поняття сучасного світу, показують його історичні коріння. На прикладі грецьких держав, особливо Афін, ми краще всього зможемо проаналізувати, як розвивалась держава, які етапи вона пройшла, на

яких принципах будувалась.

Культурний свій вплив греки розповсюдили на всі області людського життя і на значні території. Для історії України велике значення має історія грецьких колоній північного Причорномор'я, які знаходилися в тісних зв'язках з народами причорноморського степу.

Уся сучасна європейська, світова культура виросла на основі античної культури. Без знання античної філософії, політичної думки неможливо зрозуміти багатьох інститутів, державних процесів і теорій подальших періодів.

Грецька та римська наука і культура – яскрава сторінка світової політичної історії. Грецькі мислителі, вчені у своїх творах розкрили боротьбу, думки й ідеали своєї епохи. Тому твори грецьких і римських класиків мають непрохідне значення і для нашого часу.

Література по визначеній проблемі представлена в значній мірі російською мовою і значна її кількість видавалась до початку 90-х років. За останні роки з'явилися монографії і навчальні посібники, які надруковані українською мовою. Новим є навчальний посібник Ф. Кирилюка “Стародавня політологія”, виданий у 2000 році. Він складається з двох блоків: методико-аналітичного і хрестоматійного. У 1999 році вийшов у світ підручник “Історія політичних і правових вчень”, авторами якого є Ф. Шульженко і Т. Андрусак. Викладачі Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова Ф. Шульженко та М. Наумов підготували курс лекцій “Історія вчень про державу і право”. У посібнику на конкретному історичному матеріалі розкриваються окремі проблеми історії Греції та Риму.

Деякі питання історії стародавньої Римської держави і права висвітлені у роботі О. Підпригори “Основи римського приватного права”, яка видана у 1997 році.

Аналіз літератури з визначеної теми свідчить про те, що її ще не вистачає на державній мові. Автор цього посібника ставить за мету поглибити і розширити знання студентів з проблем історії державного будівництва та історії світової політичної думки.